

Vlaams
Parlement

stuk **172** (2014-2015) – Nr. 1
ingediend op 18 november 2014 (2014-2015)

Gedachtewisseling

over de Vlaamse Afvaardiging bij de Europese
Unie en de Europese Ministerraad
Concurrentievermogen

Verslag

namens de Commissie voor Economie, Werk,
Sociale Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid
uitgebracht door de dames Sabine Vermeulen en
Yasmine Kherbache

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Axel Ronse.

Vaste leden:

de heren Matthias Diependaele, Andries Gryffroy, Jos Lantmeeters, mevrouw Grete Remen,
de heer Axel Ronse, mevrouw Sabine Vermeulen;
de heer Robrecht Bothuyne, de dames Sonja Claes, Martine Fournier, de heer Peter Van Rompuy;
de heer Willem-Frederik Schiltz, mevrouw Emmily Talpe;
mevrouw Yasmine Kherbache, de heer Bart Van Malderen;
de heer Imade Annouri.

Plaatsvervangers:

de heer Jan Hofkens, mevrouw Lieve Maes, de heer Lorin Parys, mevrouw Miranda Van Eetvelde,
de heren Paul Van Miert, Peter Wouters;
mevrouw An Christiaens, de heer Jenne De Potter, mevrouw Kathleen Helsen,
de heer Koen Van den Heuvel;
de heer Lionel Bajart, mevrouw Martine Taelman;
de heer Rob Beenders, mevrouw Güler Turan;
de heer Wouter Vanbesien.

INHOUD

1.	Inleidende uiteenzettingen.....	4
1.1.	Werking van de afvaardiging	4
1.2.	Raad Concurrentievermogen.....	5
1.2.1.	De Europese 2020-strategie.	5
1.2.2.	Industrie	6
1.2.3.	Onderzoek.....	7
1.2.4.	Raad Concurrentievermogen van 4 en 5 december 2014	10
2.	Vragen en opmerkingen van de leden.....	10
3.	Antwoorden	11
	Gebruikte afkortingen.....	13

De Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid hield op 23 oktober 2014 een gedachtewisseling met mevrouw Julie Bynens en de heer Karel Boutens van de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de Europese Unie.

1. Inleidende uiteenzettingen

1.1. Werking van de afvaardiging

Mevrouw *Julie Bynens*, algemeen afgevaardigde van de Vlaamse Regering bij de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de Europese Unie, dankt de commissie voor de belangstelling voor het Europese verhaal. De impact van Europa is in de praktijk bijzonder groot, ook wat Vlaanderen en de Vlaamse bevoegdheden betreft.

Wat doet de Vlaamse Afvaardiging bij de Belgische Permanente Vertegenwoordiging bij de Europese Unie? Het is de 'frontoffice' van de Vlaamse overheid bij alle Europese instellingen. Het team van ongeveer 25 mensen is voltijds of deeltijds gedetacheerd uit alle Vlaamse beleidsdomeinen en volgt in eerste instantie op welke standpunten België inneemt binnen de diverse raden van ministers. Die standpunten worden gecoördineerd. De afvaardiging onderhoudt tevens rechtstreekse contacten met de Europese Commissie inzake een rist concrete dossiers, bijvoorbeeld met betrekking tot staatssteun. Ook met Europese parlementsleden heeft de afvaardiging rechtstreekse contacten met het oog op informatie-uitwisseling.

De Europese Unie betreft geen buitenlands beleid *stricto sensu*, stelt mevrouw Bynens. Willen of niet, het Europese beleid heeft een impact op Vlaanderen. Het komt erop aan zich actief en zo goed mogelijk te organiseren om eraan deel te nemen. De invloed van Europa vertaalt zich in heel diverse vormen. Het schaalvoordeel in het kader van onderhandelingen is er een van, bijvoorbeeld waar er een exclusief onderhandelingsmandaat is gegeven voor het afsluiten van internationale handelsverdragen in het kader van de Wereldhandelsorganisatie. Europa vaardigt bovendien heel wat wet- en regelgeving uit die rechtstreeks in de vorm van verordeningen van toepassing is, of onrechtstreeks, via een kader of doelstellingen die worden uitgezet en die nog moeten worden omgezet in eigen regelgeving. Europa is tevens een controlerende instantie die inbreuken op de Europese regelgeving kan vaststellen. Mevrouw Bynens haalt het Arcodossier, de richtlijn Stedelijk Afvalwater, de zorgverzekering en de jobkorting aan als voorbeelddossiers.

Europa beheert tegelijk ook veel budgetten, onder meer in het kader van Horizon 2020. Het doet ook heel wat landenspecifieke aanbevelingen ten aanzien van lidstaten en die gelden ook voor Vlaanderen. Zo wordt Vlaanderen er binnen het Belgische verband steevast op gewezen dat het geen te grote tekorten mag genereren. Tot heel recent nog zat België in een buitensporigtekortprocedure gevat. Ook over de hervorming van belastingsystemen, het betaalbaar maken van vergrijzing, het verhogen van arbeidsmarktparticipatie en competitiviteit door aanpassing van loonsystemen formuleert Europa heel gericht aanbevelingen.

Om de Belgische positie in Europa mee te bepalen, is een samenwerkingsakkoord nodig, aangezien België de lidstaat van de EU is. Dat akkoord dateert van 1994 en organiseert de wijze waarop standpunten worden gecoördineerd en hoe de

deelname aan de ministerraden verloopt¹. Er zijn immers categorieën van bevoegdheden, waardoor ook heel wat Vlaamse ministers deelnemen aan de Europese ministerraden. Dat is expliciet het geval voor de thema's industrie en onderzoek, maar nog niet voor werkgelegenheid, waarvoor nog altijd de federale minister aantreedt. Het samenwerkingsakkoord van 1994 is aan herziening toe, na vele hervormingen op zowel Europees als Belgisch vlak. Zowel op de federale als de Vlaamse agenda vormt de herziening een prioriteit op korte termijn.

De Vlaamse Afvaardiging stelt ten behoeve van de Vlaamse Regering ook een maandelijks mededeling op waarin een overzicht is opgenomen van wat in de voorbije raden van ministers is besproken, een vooruitblik op wat komt en op richtlijnen die eraan komen en zijn vastgesteld en tot slot ook een overzicht van inbreukdossiers. Die mededeling wordt ook aan het Vlaams Parlement bezorgd en is vrij toegankelijk. In overleg met de Vlaamse Regering kan op de afvaardiging een beroep gedaan worden voor een debriefing van de ministerraden in de commissie indien gewenst. De afspraak is wel duidelijk dat de afvaardiging de technische kant van de dossiers kan toelichten; de politieke duiding behoort tot de bevoegdheid van de respectieve minister.

1.2. Raad Concurrentievermogen

De heer *Karel Boutens*, raadgever Industrie, Onderzoek en Staatssteun, licht toe dat de Raad Concurrentievermogen uit drie onderdeelraden bestaat: Industrie, Interne Markt en Onderzoek. Elke raad ziet zijn eigen bevoegde ministers er verschijnen, naargelang de behandelde aspecten. Ze hebben elk eigen voorzitters en vroeger waren het echt aparte raden. Op zeker ogenblik werd geopteerd voor meer coherentie in de diverse raden, waarbij de kleinere raden in de Raad Concurrentievermogen werden opgenomen.

Vlaanderen heeft als regio bevoegdheden inzake industrie en onderzoek en treedt in die raden op als woordvoerder voor België volgens de toerbeurtregeling. Momenteel treedt Vlaams minister Muyters in de Raad Industrie op als woordvoerder voor België en dat tot en met de eerste helft van 2015. Italië neemt voorsnog het voorzitterschap waar. In 2015 neemt Letland het voorzitterschap over.

1.2.1. De Europese 2020-strategie

De gemeenschappelijke basis van de werkzaamheden binnen de onderdelen Industrie en Onderzoek is de Europa 2020-strategie. Die is als toekomststrategie te vergelijken met Vlaanderen in Actie. De strategie behelst een focus op groei met drie prioriteiten: slimme groei, duurzame groei en inclusieve groei. Daaruit puurt ze vijf concrete doelstellingen en zeven kerninitiatieven. De doelstellingen spitsen zich toe op werkgelegenheid, armoede, energie-efficiëntie, werk en O&O-uitgaven. Europa wil tegen 2020 3 percent van het bbp aan onderzoek en ontwikkeling gespendeerd zien. Onderzoek wees uit dat de economieën die boven dat streefcijfer uitstijgen, de meest solide, innovatieve en competitieve zijn. Vlaanderen streeft ernaar die 3 percent te halen tegen 2020 volgens een groeipad, vertrekkend van de huidige 2,4 percent. De 3 percent behelst 1 percent overheidsuitgaven en 2 percent privé-investeringen.

Met het oog op de doelstellingen van de 2020-strategie zijn zeven kerninitiatieven uitgetekend. Zo is er een kerninitiatief voor onderzoek en innovatie

¹ Samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten, met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de Ministerraad van de Europese Unie.

('Innovatie-Unie' genaamd) en een voor het industriebeleid. Niet elk kerninitiatief is verbonden aan een doelstelling. Industriebeleid kreeg geen eigen doelstelling.

1.2.2. Industrie

De heer Boutens beperkt zich in het overzicht tot de grote domeinen en de strategische documenten, zoals de 2020-strategie. Er is eigenlijk sprake van een cascade van strategische documenten die uitmonden in concrete initiatieven. Naast een kerninitiatief inzake industriebeleid is er ook een uitgesproken kmo-beleid. De Europese Commissie heeft op beide domeinen weinig bevoegdheden. Die liggen vooral bij de lidstaten en de Europese Commissie treedt derhalve aanvullend of coördinerend op. Het gaat er dan om het beleid in de lidstaten tot een meer coherent geheel te begeleiden.

Industriebeleid

Voor het industriebeleid zijn er drie belangrijke mededelingen. De eerste behelst het kerninitiatief waarmee van start is gegaan in 2010 ('Een geïntegreerd industriebeleid in een tijd van mondialisering'). In 2012 werd een update gepubliceerd ('Een sterkere Europese industrie om bij te dragen tot groei en economisch herstel'), gevolgd door een nieuwe mededeling in 2014 waarin nieuwe beleidsideeën verder zijn uitgewerkt ('Voor een heropleving van de Europese industrie').

Uit de algemene mededelingen worden dan specifieke mededelingen gepuurd over horizontale thema's zoals bijvoorbeeld 'key enabling technologies' (zoals fotonica, micro-electronica, nanotechnologie en biotechnologie). Dit zijn technologieën die bouwstenen vormen voor innovatie in diverse sectoren. Er is ook een commissiebeleid inzake de toegang tot grondstoffen, aangezien die vaak buiten Europa te vinden zijn en essentieel zijn voor technologische en geavanceerde producten. De Europese Commissie publiceert evenwel ook meer sectorale maatregelen voor bouw, staalindustrie, defensie-industrie enzovoort.

Terugkerende aandachtspunten in alle mededelingen zijn onderzoek en innovatie, als cruciale factoren voor het concurrentievermogen. Betere randvoorwaarden is een ander aandachtspunt; dat gaat van toegang tot vaardigheden en financiering tot slimme regelgeving en het verlagen van de administratieve lasten, waarvoor de Europese Commissie tal van mogelijkheden tot verbetering van de regelgeving aanreikt. Horizontale aandacht voor het concurrentievermogen is tevens een terugkerend thema. De Raad Concurrentievermogen beseft dat ze niet alle hefboomen in handen heeft om het concurrentievermogen te beïnvloeden. Elk beleidsdomein (onder meer Leefmilieu, Energie en Handel) heeft invloed op het concurrentievermogen. Met dat in gedachten pleit de Europese Commissie er al sinds 2012 voor om een geïntegreerd industriebeleid te voeren, met andere woorden dat er ook in andere beleidsdomeinen rekening gehouden wordt met de impact van beslissingen op het concurrentievermogen van de industrie.

Het doel van het industriebeleid is het aandeel van de maakindustrie tot 20 percent te verhogen tegen 2020, al is dat geen officieel 2020-strategieonderdeel en delen niet alle lidstaten dat streven. De heer Boutens stelt dat methodologisch gezien de doelstelling niet helemaal correct is. Als de dienstensector krimpt, dan groeit het aandeel van de maakindustrie, maar er worden geen extra jobs gecreëerd. Een aantal lidstaten heeft het daar moeilijk mee. De doelstelling bindt dus enkel de Europese Commissie, al steunen België en Vlaanderen ze wel ter ondersteuning van de concurrentiekracht van de maaknijverheid. Die is ook nauw verbonden met de dienstensector en belangrijk in het kader van investeringen in onderzoek en ontwikkeling. Maaknijverheid en onderzoek en innovatiediensten blijken nauwer met elkaar verbonden dan eerder gedacht.

Het industriebeleid op Europees niveau is te vergelijken met het Nieuw Industrieel Beleid in Vlaanderen, met tal van maatregelen op het vlak van regelgeving, handelsbeleid, infrastructuur enzovoort. De nadruk ligt de laatste tijd sterk op verlaging van de administratieve lasten.

Kmo-beleid

Het kmo-beleid wordt samengevat in de Small Business Act, een initiatief van de Europese Commissie van 2008, dat in 2011 een update kreeg. Er worden tien basisbeginselen opgesomd: van goed ondernemersklimaat, tweedekansenbeleid tot toegang tot financiering en overheidsinstrumenten. Per beginsel zijn een reeks acties geformuleerd, zowel voor de Europese Commissie zelf als voor de lidstaten. Die worden er bijvoorbeeld toe opgeroepen om het mogelijk te maken om een bedrijf op te richten op drie dagen en voor minder dan 100 euro. De lidstaten zouden de opstarttijd dus drastisch moeten beperken. Het gaat in het kmo-beleid vooral om soft policy, geen harde doelstellingen, maar beleid gericht op het uitzetten van indicatieve targets. Uiteindelijk blijkt het effect soms wel iets meer dwingend dan de lidstaten graag zien, zoals met de kmo-test. Daar wordt wel degelijk naar gevraagd bij controle van de opvolging van de 2020-strategie.

COSME

Wat industrie betreft wijst de heer Boutens nog op het programma voor het concurrentievermogen van ondernemingen en kmo's (COSME). Dat behelst het financieringsinstrument van de Europese Commissie, beheerd door het directoraat-generaal Onderneming en Industrie. Het gaat om een programma van 2,3 miljard euro, wat klein is op Europese schaal. Er zijn vier pijlers met als belangrijkste de toegang tot kapitaal, waar meer dan 50 percent van de middelen zich situeert. Ook politiek wordt de toegang tot kapitaal voor kmo's als prioriteit beschouwd.

Vooruitblik

Wat valt er te verwachten inzake industrie? Dat is enigszins koffiedik kijken, want de Europese Commissie heeft haar werkprogramma voor de volgende vijf jaar nog niet aangenomen. In 2015 wordt alvast een EU Industrial Policy Roadmap opgemaakt. Het wordt opnieuw een strategisch document van de Europese Commissie met initiatieven die niet noodzakelijk nieuw zijn, maar wel de leidraad voor de volgende jaren vormen. De Small Business Act zou eveneens vernieuwd worden.

Institutioneel is er wel een belangrijke wijziging te melden in de nieuwe Europese Commissie onder voorzitterschap van Jean-Claude Juncker. Interne Markt en Industrie zijn voor het eerst in één portefeuille ondergebracht. De respectieve directoraten-generaal worden samengevoegd. Sommige lidstaten zoals het Verenigd Koninkrijk tonen zich bijzonder enthousiast daarover, omdat het idee leeft dat het industriebeleid een extra hefboom in handen krijgt en de interne markt meer kan worden ingeschakeld voor de bevordering van het concurrentievermogen van de industrie.

1.2.3. Onderzoek

Ook inzake Onderzoek geldt dat het een coördinerende en aanvullende bevoegdheid is. Toch heeft de Europese Commissie meer gewicht in dat domein, alleen al vanwege het financieringsinstrument dat veel uitgebreider is dan COSME. Er zijn in het verdrag ook specifieke instrumenten opgelijst en toegekend aan de Europese Commissie om samen te werken met de industrie en de lidstaten.

De basis voor het beleid is de mededeling Innovatie-Unie, die dateert van 2010. De Innovatie-Unie is tevens een kerninitiatief van de Europa 2020-strategie. Doel is Europa aan de wereldtop inzake wetenschap te brengen en de hinderpalen voor innovatie te verwijderen. De Europese Commissie heeft daartoe Europese Innovatiepartnerschappen opgezet. Europa kan immers op het vlak van onderzoek bogen op bijzonder goede resultaten, maar heeft er meer moeite mee om die om te zetten naar producten en diensten waaruit het economisch voordeel kan halen. De shift naar innovatie – het omzetten van onderzoeksresultaten naar marktproducten of diensten – wordt met het initiatief ingezet. Alle acties ter zake, meer dan dertig, zijn te raadplegen op de website van de Europese Commissie. De heer Boutens selecteert een aantal thema's die op korte termijn aan bod zullen komen. Op afzonderlijke instrumenten gaat hij niet in.

Europese Innovatiepartnerschappen

De Europese Innovatiepartnerschappen zijn een vorm van 'governance', een populair begrip in Europese kringen, en hebben de bedoeling alle Europese stakeholders samen te brengen rond bepaalde thema's verbonden met de grote maatschappelijke uitdagingen. De Innovatie-Unie staat ook voor de shift van 'technology-pushed' naar meer 'demand-driven': de noden inschatten van de markt – vaak zijn dat de grote maatschappelijke uitdagingen – en daarop richten in plaats van de technologie alleen vooruit te stuwten. De overheid moet inzetten op de uitdagingen waarmee ze later te maken krijgt, en zo tracht het Europese niveau dat ook te doen via de partnerschappen. Er wordt gewerkt naar doorbraakinnovaties. Daartoe brengt de Europese Commissie onderzoekers, industrie en middenveldorganisaties samen om na te gaan hoe de agenda's gestroomlijnd kunnen worden en er door middel van een Europese agenda een versnelling in de innovaties kan worden gebracht.

De Europese Innovatiepartnerschappen zijn geen financieringsinstrument. De agenda's die tot stand komen, zijn wel van invloed op wat de Europese Commissie gaat financieren in het kader van Horizon 2020. Vlaanderen is actief betrokken bij het initiatief inzake grondstoffen, duurzame landbouw, water en actief en gezond ouder worden. De partnerschappen worden uitgewerkt door een 25-tal mensen. Dat impliceert dat niet alle lidstaten erbij kunnen zijn.

Europese Onderzoeksruimte

De Europese Onderzoeksruimte of European Research Area is een steeds terugkerend en belangrijk begrip in Europese context. De term is geïntroduceerd door Europees commissaris Philippe Busquin, die het idee opvatte om een interne markt voor onderzoek op te zetten. Onderzoekers moesten vrij tussen de lidstaten kunnen bewegen. Het idee is sindsdien breder uitgewerkt en er is intussen een streven naar een meer afgestemd onderzoeksbeleid tussen de lidstaten.

De diverse pijlers omvatten een zeer breed beleid dat onder meer grensoverschrijdende samenwerking, de zogenaamde 'joint programming', beslaat. Lidstaten buigen zich samen over een uit te werken gezamenlijk programma om dan elk het project van de eigen partner te financieren, dus in dit geval de Vlaamse partners in Europese projecten.

Ook de mobiliteit van onderzoekers wordt vereenvoudigd via onder meer transparante rekrutering. Ook gendergelijkheid speelt een belangrijke rol, onderzoekscarrières moeten voor iedereen en ook voor vrouwen toegankelijk en combineerbaar zijn met het privéleven.

Vervolgens is er het concept 'open toegang', dat aan belang wint. Dat betreft toegang tot publicaties en gegevens. In eerste instantie gaat het om het aan andere onderzoekers gratis ter beschikking stellen van onderzoekspublicaties die met overheidsgeld zijn gerealiseerd. Het pilootproject uit het vorige onderzoeksprogramma van de EU is intussen algemene regel geworden.

De Europese Commissie gaat nu een stap verder en denkt aan open data, met name alle gegevens achter de publicatie toegankelijk maken, zeker de gegevens van onderzoeken die ook door de overheid gefinancierd zijn. Meer onderzoekers kunnen dan met de data aan het werk, wat dan weer innovatie stimuleert. Het loopt als pilootproject om allicht na 2020 verplicht te worden. Heikele kwestie is het bewaren van het bedrijfsgeheim: een bedrijf dat mee investeert, geeft niet altijd graag alles prijs, tenzij het daar zelf voordeel bij heeft.

Europese onderzoeksinfrastructuur

Het European Strategy Forum on Research Infrastructure betreft samenwerking tussen lidstaten inzake grote infrastructuur die essentieel is voor toekomstige kennis en groei. CERN is een typevoorbeeld van een dergelijke infrastructuur.

Het gaat om infrastructuur die afzonderlijke lidstaten onmogelijk alleen kunnen bekostigen en die ook qua werkingskosten zeer duur blijkt. Daarom zijn de lidstaten intergouvernementeel, maar in een Europees verband, dergelijke infrastructuur beginnen te ontwikkelen. Vlaanderen is betrokken bij diverse infrastructuurprojecten. Dat zal in de volgende jaren ook een zekere financiële inspanning vergen van de Vlaamse overheid.

Horizon 2020

Horizon 2020 is in het innovatiebeleid een bijzonder uitgebreid financieringsinstrument dat 80 miljard euro omvat, in lopende prijzen. Initieel sprak de Europese Commissie van dat bedrag in constante prijzen. Dat betekent een verschil van 10 miljard euro.

Horizon 2020 is het grootste onderzoeks- en innovatieprogramma ter wereld, en bestaat uit verschillende onderdelen. Het onderdeel excellente wetenschap is gericht op het versterken van de kennisbasis. Onder meer de Europese Onderzoeksraad wordt ermee gefinancierd. Het onderdeel industrieel leiderschap richt zich op het versterken van de industrie vanuit technology-push: de technologie die voorhanden is naar de markt brengen.

Een derde belangrijk onderdeel zijn de maatschappelijke uitdagingen en dat met betrekking tot klimaat en energie, voedsel, bio-economie, demografische uitdagingen enzovoort. Dat houdt een vraaggedreven werking in en is meer gericht op innovatie dan vroeger. Ook dat sluit aan bij de innovatiekloof en het knelpunt inzake vermarkting van de onderzoeksresultaten. Horizon 2020 financiert alle mogelijke initiatieven en is de grote portefeuille van de Europese Commissie wat onderzoeksinstrumenten betreft.

Vooruitblik

Er komt een European Research Area Roadmap in 2015. Die moet de lidstaten helpen de nationale systemen te verbeteren. Tegen de achtergrond van de budgettaire orthodoxie wordt het belang van investeren in onderzoek en innovatie benadrukt en met name het beter investeren.

Nog te verwachten is een mededeling over de duurzaamheid van de Europese onderzoeksinfrastructuur. Het blijkt moeilijk die op gang te houden, vanwege de

blijvende kosten. Lidstaten verkrijgen zich vaak op de kosten; er zijn niet alleen de hoge oprichtingskosten, maar ook hoge werkingskosten.

Mogelijk ontstaan er ook nieuwe Innovatiepartnerschappen in de volgende periode. Er zijn in elk geval al sectoren die zichzelf als kandidaat naar voren schuiven, zoals de ruimtevaartsector.

1.2.4. Raad Concurrentievermogen van 4 en 5 december 2014

De agenda van de Raad Concurrentievermogen, zeker wat betreft industrie en onderzoek, bevat doorgaans zeer weinig wetgevende aspecten. De bevoegdheid daartoe ontbreekt bij de Europese Commissie. Wetgeving die ertoe doet op die domeinen, zoals pensioenstelsels van onderzoekers, databescherming enzovoort, situeert zich ook doorgaans in andere raadsformaties.

Er worden in de Raad Concurrentievermogen vooral beleidsdebatten gehouden waarbij de respectieve ministers van gedachten wisselen over bepaalde thema's. Er kunnen ook raadsconclusies worden opgesteld, een soort van resoluties, vaak als reactie op initiatieven van de Europese Commissie. Zo staat er in december 2014 een raadsconclusie op de agenda over het industriebeleid, in reactie op het jaarlijkse rapport over het concurrentievermogen van de Europese industrie. Te verwachten is een debat over de Small Business Act, als voorloper op de herziening van de SBA.

Wat betreft onderzoek staan er raadsconclusies over PRIMA en over het voortgangsrapport van de Europese Onderzoeksruimte op de agenda. Er is ook een mededeling over Onderzoek en Innovatie als bronnen van hernieuwde groei. Die gaat opnieuw over beter investeren door aanpassingen inzake strategie, programma's en de onderzoekinstellingen zelf.

PRIMA is het Partnership in Research and Innovation in the Mediterranean Area. Dat kreeg veel aandacht tijdens het Griekse en Italiaanse voorzitterschap. Het belangt vooral de mediterrane landen aan die er dan ook intens voor lobbyen.

2. Vragen en opmerkingen van de leden

De heer *Matthias Diependaele* wijst op de grote impact van Europa op het Vlaamse beleid. Het is dan ook belangrijk dit in de commissie goed op te volgen. Dat er een veelheid aan initiatieven is, lijkt hem logisch vanwege de diversiteit van de Europese industrie en samenlevingen. Maar de EU kan toch wel wat administratieve vereenvoudiging gebruiken.

De nadruk op het verlagen van de administratieve lasten lijkt de heer Diependaele een positief punt. Er zou een herziening komen van de Small Business Act, een 2.0-versie. Het lid veronderstelt dat de vereenvoudiging van de administratieve lasten daarin opnieuw wordt opgenomen. Al in de versie van 2008 was er een streven naar vermindering van die lasten ingeschreven met maar liefst 25 percent. Wordt dat gemonitord voor Vlaanderen?

Een bedrijf kunnen oprichten in minder dan drie dagen en voor minder dan 100 euro, blijft het lid een vreemde doelstelling vinden. Hij hoopt altijd dat mensen grondig nadenken vooraleer ze een bedrijf oprichten. Wat houdt de kmo-test precies in?

Vermarkting van ideeën en innovatie blijkt al tijden een probleem, ook in Vlaanderen. Als de Vlaamse overheid dat meer wil gaan ondersteunen, loopt ze echter het risico om op de regels van de interne markt te botsen. Dergelijke steun kan gemakkelijker beschouwd worden als ongeoorloofde bedrijfssteun

omdat er een verschuiving is van onderzoekssteun naar marktintroductie. Is dat een correcte interpretatie?

De heer Diependaele vindt het positief dat de middelen van Horizon 2020 ook werkelijk worden ingezet via de partnerschappen. Het stimuleert de samenwerking tussen landen en voorkomt dat er dubbel werk wordt geleverd en twee keer geld wordt uitgegeven. Er is sprake geweest van een systeem van cofinanciering, waarbij de EU een bedrag zou opleggen op het geld dat de lidstaten inbrengen. Dat stelde problemen. In eerste instantie bood het voor grote landen de mogelijkheid om heel wat extra Europese fondsen binnen te rijden, meer dan het geval zou zijn op basis van de resultaten. De heer Diependaele geeft als voorbeeld IMEC, dat maar een beperkte financiering krijgt van de Vlaamse overheid maar wel aan de wereldtop staat met de resultaten en de output van het onderzoek. Een gelijkaardige Franse instelling zou meer financiering krijgen van de Franse overheid en bijgevolg ook meer middelen van de EU, ondanks minder goede resultaten. Wordt die vorm van cofinanciering nog vooropgesteld?

Worden bij de oprichting van de Innovatiepartnerschappen enkel overheden betrokken of geldt dat ook voor industrieën en werkgevers? Het idee van een Vlaams Innovatiepact tussen de Vlaamse overheid en industrie behelsde een verbintenis om een bepaalde inspanning te doen van beide kanten. Is dat een gelijkaardig concept?

De heer Axel Ronse vraagt of de de-minimisregel voor overheidssteun ook in de Raad Concurrentievermogen aan bod komt. Dat betreft steun tot 200.000 euro die kan worden toegekend zonder vooraf aan te melden. Voor heel wat bedrijven en ondernemingen, overheden en organisaties is het niet eenvoudig na te gaan welke steun al is verstrekt. De complexiteit van de financieringsdossiers in projecten en fondsen zoals Interreg en ESF maken het ook niet eenvoudiger. De heer Ronse verwacht dat dit nog in de commissie zal worden besproken.

3. Antwoorden

De heer Karel Boutens antwoordt dat de de-minimisregeling niet in de Raad Concurrentievermogen wordt besproken, al komt staatssteun daar wel ter sprake. Staatssteun is een exclusieve bevoegdheid van de Europese Commissie. Die overlegt derhalve met de lidstaten in het kader van multilaterale vergaderingen. De Permanente Vertegenwoordiging wordt daar niet rechtstreeks bij betrokken. Voor de de-minimisregeling was het vroeger in orde als er een verklaring voorhanden was van het bedrijf dat er geen andere steun was ontvangen. Nu worden de lidstaten, in het kader van een herziening van het staatssteunbeleid, gevraagd om een centraal register op te stellen waarin alle staatssteun vermeld wordt. De de-minimissteun valt hier niet onder.

Het klopt dat lidstaten moeten opletten niet in de val van ongeoorloofde staatssteun te trappen als men dichterbij de markt komt. Er mag geen sprake zijn van concurrentievervalsing. De heer Boutens nuanceert dat er wel meer is dan alleen maar subsidies. Zo blijkt vaak dat bij het investeren in innovatieprojecten het te grote risico een probleem is, wegens opbrengsten op te lange termijn, te complexe projecten enzovoort. De overheid kan dan wel financieringsinstrumenten opzetten die de projecten aan marktvoorwaarden ondersteunen. Het blijft echter een delicate aangelegenheid.

Met de cofinanciering was er een probleem in het kader van de Joint Technology Initiatives en niet zozeer met betrekking tot Horizon 2020. De Europese Commissie werkte voor de JTIs met een cofinanciering voor de publiek-private partnerschappen. In het geval van IMEC gaat het om een specifiek partnerschap, niet enkel tussen de Europese Commissie en de industrie, maar ook de lidstaten

nemen deel. Vlaanderen kon als kleine regio niet altijd even veel centen op tafel leggen dan bijvoorbeeld Frankrijk voor het CEA in Grenoble. Het probleem is aangekaart bij de Europese Commissie, ook door IMEC zelf. De heer Boutens meent dat in het nieuwe programma ECSEL, dat staat voor Electronics Component and Systems for European Leadership, daarvoor een oplossing is gevonden.

Wat de administratieve lastenmeting betreft, verwijst de spreker naar initiatieven van de Vlaamse Overheid inzake betere regelgeving en wetsmatiging. De EU volgt dat ook op, onder meer via de SBA Fact Sheets die voor alle lidstaten worden opgesteld.

De kmo-test betreft eigenlijk een onderdeel dat in de reguleringsimpactanalyse wordt ingebouwd en waarmee de effecten van de regelgeving specifiek voor kmo's worden gemeten. De Europese Commissie stelt hiervoor geen specifieke tools ter beschikking, maar bevordert wel het uitwisselen van goede praktijken ter zake tussen de lidstaten. Het is vooral een oproep om aandacht te besteden aan kmo's bij het opmaken van regelgeving.

Volgens de heer Boutens kunnen de Vlaamse clusterpacten niet zonder meer vergeleken worden met een Europees Innovatiepartnerschap. Een Innovatiepartnerschap brengt behalve overheden, ook de industrie, stakeholders en gebruikers samen en bekijkt wat zij nodig hebben, hoe de industrie dat kan aanleveren en hoe de overheid dat kan ondersteunen. Dat kan onder meer door regelgeving aan te passen aan nieuwe producten of diensten. De partnerschappen ontstaan rond grote specifieke maatschappelijke uitdagingen en hebben doorgaans een zeer concrete doelstelling. Voor het Europees Innovatiepartnerschap inzake actief en gezond ouder worden is de doelstelling bijvoorbeeld een verlenging van de leeftijd met twee jaar. Dat wordt uitgesplitst en er worden acties rond opgezet met het oog op de doelstelling. Het is veeleer een werkmethode die innovaties kan versnellen.

Axel RONSE,
voorzitter

Sabine VERMEULEN
Yasmine KHERBACHE,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

CEA	Commissariat à l'énergie atomique et aux énergies alternatives (Grenoble)
CERN	European Organization for Nuclear Research (Conseil Européen pour la Recherche Nucléaire)
COSME	Competitiveness of Enterprises and Small and Medium-sized Enterprises
ESF	Europees Sociaal Fonds
EU	Europese Unie
IMEC	Interuniversitair Micro-elektronicacentrum
Interreg	communautair initiatief van de Europese Commissie
JTIs	Joint Technology Initiatives
O&O	onderzoek en ontwikkeling
PRIMA	Partnership in Research and Innovation in the Mediterranean Area
SBA	Small Business Act